

Monumentnummer*: 520846

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 10 mei 2002
Kadaster deel/nr 82677/20

Woonplaats*

's-Graveland

Gemeente*

Wijdereen

Provincie*

Noord-Holland

Kadastrale gemeente*

's-Graveland

Sectie*

B

Kadastraal object*

Appartement aanduiding

Grondperceel

's-Graveland

B

1581

's-Graveland

B

2264

's-Graveland

B

2266

's-Graveland

B

2757

's-Graveland

B

2844

's-Graveland

B

3232

's-Graveland

B

2845

Omschrijving**

Inleiding

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG. Parkaanleg op uit de eerste helft van de 17de eeuw (vóór 1636) aangelegde als zodanig nog gaaf bewaarde rechthoekige kavel, door scheidingsloten van overige kavels van de 's-Gravelandsepolder en van de openbare weg (Zuidereinde) afgebakend. De zuidelijke kavelsloot werd na 1767, toen Schoonoord van Rontomwelgevallen werd gesplitst, aangelegd.

De aanleg wordt aan drie zijden (zuid-, west- en noord-zijde) door beukenlanen omgeven (19de eeuw). Aan de voor (west-)zijde van de buitenplaats, tussen de scheidingsloot en de openbare weg een rij eiken uit het begin van de 19de eeuw of ouder en ervoor het restant van een rij beuken (19de eeuw). De parkaanleg van Schoonoord is binnen het genoemde kader van beukenlanen van west naar oost in drie compartimenten opgesplitst; (1) de 'huisplaats', een open ruimte met nutstuinen, gazon en borders rondom het huidige huis Schoonoord (in oorsprong in de eerste decennia van de 20ste eeuw door Louis Copijn aangelegd) met voor dit huis een rij linden uit de 18de eeuw, die het erf van de oorspronkelijke boeren-hofstede uit de tweede helft van de 18de eeuw markeerde. Ten westen en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

zuiden van deze ruimte een parkbos met restanten van slingerpaden uit het einde van 18de eeuw; (2) een rechthoekig terrein met een groot slingerbos met vijverpartij in landschapsstijl met eilandje, thans met beuken uit tweede helft van de 19de eeuw beplant. Dit slingerbos is een zeer gaaf voorbeeld van een vroeg landschappelijke aanleg uit het einde van de 18de eeuw; (3) een parkbos met restanten van aanleg in landschapsstijl uit het einde van de 18de eeuw, waarvan het patroon van aanleg door opschot niet overal meer herkenbaar is. In de ZO-hoek een heuvelpartij, waarop oorspronkelijk een koepel was gesitueerd (aangegeven op het Kadastraal Minuutplan 1828 en voor het laatst vermeld in 1856). Tot de aanleg behoort voorts de toegangslaan (beuk) aan de achterzijde, die over het Trompenveld naar de achterzijde van het park van Schoonoord leidt en die al in een akte uit 1767, wanneer de ten zuiden gelegen buitenplaats Rontomwelgevallen recht van overpad verkrijgt, genoemd wordt. Wellicht werd na 1785, toen de eigenaar van Schoonoord, Joan Hodshon, het oostelijke deel van Schoonoord weer verwerft, deze laan als toegangslaan naar het aan de overzijde van het Zuidereinde gelegen oorspronkelijke huis Schoonoord aangelegd.

Genoemde aanleg in landschapsstijl heeft waarschijnlijk Joan Hodshon laten aanleggen, die in 1774 het westelijke deel en in 1785 het oostelijke deel van Schoonoord verwerft. De scheiding tussen deze twee delen, die vermoedelijk in 1767, wanneer Schoonoord van Rontomwelgevallen (Groenlust) wordt gesplitst, als een doorgang voor het vee tussen de weilanden van Rontomwelgevallen en Spiegelrust is aangelegd, is thans nog goed herkenbaar.

Waardering

De historische parkaanleg van de buitenplaats Schoonoord is van algemeen belang vanwege de cultuur- en tuinhistorische waarde van het formele lanenpatroon, dat in oorsprong uit de 18de eeuw dateert; het omgrenzingsplan van de buitenplaats met omlijsting van scheidingsloten en houtwallen, dat als zodanig een gaaf bewaarde kavel (kavel 18) van het in de jaren '30 van de 17de eeuw aangelegde patroon van 27 's-Gravelandse polderkavels vormt; en het slingerbos met vijver en eilandje dat een gaaf bewaard voorbeeld is van een laat 18de-eeuwse aanleg in vroege landschapsstijl.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument